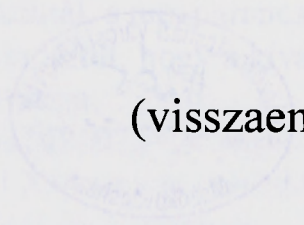

Ürmös Gyula:

A sakk története ürmös Gyula visszaemlékezésének tükrében Mezőkovácsházán

(visszaemlékezés)

A sakk az emberi szellem által alkotott legkiválóbb játék, amelyet sportszerűen is lehet űzni.

A sakkjáték sok évszázados története folyamán mind nagyobb népszerűsége tette szert. Olyan játék, amelyet másfélezer év óta a világ valamennyi népe elfogadott és magáénak vallott.

Elsőrendű nevelő eszköz, az önnevelés, az egyén és a társadalom nevelésének kitűnő eszköze. Növeli az emlékezőtehetséget, a képzelőerőt, önmegtartóztatásra, fegyelmezettségre nevel. Ezek mellett még szórakoztat is. A fárasztó munka után igazi felüdülést jelent, változatosságával leköti a figyelmet.

A sakkjáték keletkezéséről számtalan monda kering. A legrégebbi írásos emlékek Indiából származnak. A játék neve "csatur anga" (hindu hadsereg). A nagyon unatkozó indiai herceget egy alattvalója ajándékozta meg a sakkjátékkal. A herceg megkérdezte a feltalálót, milyen jutalmat kíván. A feltalálót azt kérte, hogy adjanak a sakktábla első mezejéért egy szem búzát, a másodikért kettőt, a harmadikért négyet és így tovább. Mindegyikért kétszer annyit, mint az előzőért. A herceg elcsodálkozott a szerény kívánságon, úgy gondolta, hogy nem lehet több néhány zsák búzánál, s megparancsolta a kérés teljesítését. Nagy volt a meglepetés, amikor kiderült, hogy a kívánság teljesítéséhez nem elég az akkori ismert világ összes búzája.

17896866408531581975=20 jegyű szám.

Hazánkban az 1700-as évek második és az 1800-as évek első felében lehet nyomon követni a játék megjelenését.

Városunkban, Mezőkovácsházán a sakk megismerése, szűk körben történő művelése a század elejére tehető. A település mezőgazdasági jellege nem kedvezett a szellemi játék széleskörű megismerésének, elterjedésének. Írásos források nincsenek, azonban volt szerencsém ismerni néhány 1800-as években született idős embert, akikkel még játszottam is az 50-es években

Dr. Reneczéder Lajos (orvos)

Dr. Harsányi László (szolgabíró)

Dr. Kozma Gyula (jogász)

A velük folytatott beszélgetés bizonyítja, hogy a játékot szűk körben ismerték és művelték is.

A település gazdasági és társadalmi fejlődése a 20-as 30-as években – a környező településekhez viszonyítva – felgyorsult. Egyre élénkebb kereskedelmi és ipari tevékenység jelenik meg. Jelentős számú zsidó család települ le. A polgáriásodás megindul. A község közigazgatási központ lett, szolgabíróság működik, ipari tanonciskola kezdi el az oktatást. Ezek a változások kedveznek a sakkjáték szélesebb körű megismerésének, elterjedésének. Megépül az iparosok háza – ipartestület (jelenlegi bútorbolt). Megalakul és jelentős létszámmal rendszeresen működik a Katolikus Szegényegylet. A kedvező feltételek eredménye, hogy a 30-as 40-es években már szélesebb körben művelik a játékot. Azonban továbbra is a zártaág jellemzi. A településen belül különböző közösségek (pl. Katolikus Szegényegylet) szórakozási céllal játszá-

1945-ig a legismertebb művelői:

Iglói Béla (tanító)	Balda Mihály (cipész)
Drégely Béla (tanító)	Takács Balázs (szabó)
Wagner László (tanító)	Józsa Lajos (gazdálkodó)
Szöllősi Ferenc (tanító)	Oláh András (műköves)
Hedvig Lajos (fodrász)	Balda György (kovács)

Pasek Lajos (cipész)

A felsoroltakon kívül még lehettek más sakkozók, ismeretem lehet, hogy hiányos. Módosítást köszönettel veszem.

A II. világháború után –1945- a sakkélet is újjá éled. Mozgatója Hedvig Lajos fodrász. Orosházi, szegedi működése során elméleti ismereteket is szerzett, s így a település első számú sakkozójává vált a még ma is élő fodrász. Alkalmi versenyeket rendeztek a környező településekkel, és kapcsolatot teremtettek.

A fiatalok körében az elméleti képzést megszervezi és vezeti. Új arcokkal bővül a sakkozók köre.

Kocsán Dezső (kereskedő)	Izsák Mihály (gazdálkodó)
Kocsányi Antal (MÁV dolgozó)	Sipos Béla (hivatalnok)
Krizsán József (postai dolgozó)	Kálmán Antal (MÁV dolgozó)
Izsák Péter (gazdálkodó)	Hittmann László (könyvelő)

Oláh István

Az 1948-as politikai fordulat nem kedvezett a sakkozás fellendülésének. Az államosítás, az ipartestület megszüntetése helyiség gondot okozott. A sakkozók többsége foglalkozásukat tekintve a nemkívánatos polgári réteghez tartozott. Az öntevékenység eredményeként Takács Balázs szabó bocsátott a sakkozás rendelkezésére egy helyiséget, melyet Hedvig Lajos fodrász rendezett be sakkasztalokkal. (A mentőállomás melletti épületben)

Azonban a hatalom bizalmatlan. Az összejövetelek mögött szervezkedést vélt. A működést betiltják.

Az 50-es években a korcsmás, a Priskin vendéglő, később a Kacska, a Cukrászda (jelenleg Farkas Szilárd üzlete) ad helyet a sakkozóknak.

1960-ban átadják a Művelődési Központot, és itt nyernek elhelyezést a sakkozók. Nehezen szokták meg az új helyet, a vendéglő és a cukrászda melegebb légkört nyújtott.

A sakkélet beindításában jelentős támogatást nyújtottak:

Kocsán Dezső (kereskedő)	Veszely József (osztályvezető)
Balda Mihály (cipész)	Dr. Szabó Imre (orvos)
Macsányi Antal (MÁV dolgozó)	Krizsán József (postai dolgozó)
Pasek Lajos (cipész)	Izsák Péter (boltvezető)

Megalakult a járási Sakkszövetség, amelynek elnökéül engem választottak, amit a 70-es évek végéig betöltöttem.

1963-ban szerveztük meg első alkalommal Mezőkovácsháza egyéni bajnokságát. Az anyagi támogatást, a kupát a Mezőkovácsháza és Vidéke

ÁFÉSZ biztosította azzal a feltétellel, hogy a különböző versenyeken az ÁFÉSZ színeiben indulunk.

A verseny első győztese Macsányi Antal. A versenyen több mint 20 fő indult. Ezt a versenyt azóta minden évben megrendeztük, 2000-ig 38 alkalommal.

A bajnokság eddigi győztesei:

Ürmös Gyula	25 alkalommal
Macsányi Antal	3 alkalommal
Balda Mihály	2 alkalommal
Herjeszki József	2 alkalommal
Jámbor János	1 alkalommal
Gyöngyösi László	1 alkalommal
Farkas Mátyás	1 alkalommal
Vass Gyula	1 alkalommal
Bányik Ferenc	1 alkalommal
Zsigovics István	1 alkalommal

A 60-as évektől aktivizálódnak a különböző szintű szövetségek, szakszervezeti- és sportbizottságok, és így rendszeres versenyformák alakulnak ki, melyek települési, járási, megyei és országos szinten zajlanak. Feljutó rendszerűek.

Csapatunk 3-szor jutott el országos döntőre, ahol a 19 megye és Budapest csapatok között 6-11. Helyezést érte el.

A csapat tagjai:

Jámbor János	Balda Mihály
Ürmös Gyula	Gyöngyösi László
Budácsik Gábor	Macsányi Antal
Kocsán Dezső	

Országos egyéni döntőbe jutott:

Ürmös Gyula 3 alkalommal
Farkas Mátyás 1 alkalommal
Kocsán Dezső 1 alkalommal

A 70-es években jelentősen megnövekedett sakkozóink száma. Emelkedett a játék színvonala, elindult csapatunk a megyei csapatbajnokságban, ami azt jelentette, hogy 14 táblán kellett kiállni 1-1 mérkőzésre. Két év után visszaléptünk a magas költségek és a szűk játékos keret miatt.

Igazolt keretünk:

Jámbor János	Ürmös Gyula	Balda Mihály
Macsányi Antal	Kocsán Dezső	Veszely József
Danczi Mihály	Gyöngyösi László	Pasek Lajos
Hittmann László	Dr. Szabó Imre	Farkas Mátyás
Ifj.Hittmann László	Pálfi József	Zsigovics István
Bányik Ferenc	Bányik József	Mikite István
Ifj.Cs.Tóth Imre	Budácsik Gábor	Bozsó Sándor

Pasek Mihály
Kálmán Antal
Herjeczki József

Vezér Tibor
Szokol István
Merényi István

Izsák Péter
Dr. Ormándlaki Gyula
Alexa István

1. Ürmös Gyula Sipos Béla 2. Balda Mihály Koró Mihály 3. Bajusz György

Az utánpótlás érdekében a sakk oktatását indítottuk be a Művelődési Központban, mely jelenleg is folyik. Gyermekeink számtalan járási, megyei sikert értek el. Sajnos többségét a jobb életkörülmény elérése miatt nem tudtuk megtartani.

Járási, megyei sikereket elért gyermekeink:

Macsányi István
Hittmann László

Merényi Erzsébet
Budácsik Gábor

Ujj Miklós

A 80-as évektől jelenleg is részt veszünk a körzeti csapatbajnokságon. A csapat szereplése kiemelkedő, három esettől eltekintve megnyerte a versenyeket.

A csapat tagjai:

1. Ürmös Gyula

2. Ujj János

3. Gonda László

4. Vass Gyula

5. Fülöp József

6. Gy. Bányik Zoltán

7. Bányik Ferenc

8. Balázs Mihály

9. Szakál István

10. Balda Mihály

11. Cselényi Péter

Dr. Rejtő György

Mihalek György

Macsányi Antal

Pálfi József

Borombos Edit

Békés Megyei Népújságban közölt eredmények:

1963.:

???? megyei döntőben:

csapatverseny 3.helyezet Mezőkovácsháza

egyéni verseny 1.helyezet Ürmös Gyula

1971:

Mezőkovácsháza egyéni bajnokság:

1. Ürmös Gyula

2. Balda Mihály

3. Gyöngyösi László

4. Hittmann László

5. Budácsik Gábor

6. Macsányi Antal

7. Izsák Péter.

8. Kocsán Dezső

9. Veszely József

10. Mikite István

11. Bóné Sándor

12. Danesi Mihály

13. Vezér Tibor

14. Dr. Szabó Imre

15. Pasek Mihály

Pedagógusok megyei döntője:

2. helyezett Ürmös Gyula

Szakmák megyei döntője:

3. helyezett Ürmös Gyula

Maróczy Géza emlékverseny:

1. helyezett Ürmös Gyula

1972:

Járási egyéni döntő:

1. Ürmös Gyula	2. Balda Mihály	3. Bajusz György
4. ?Lapusznyik András	5. Budácsik Gábor	6. Kocsán Dezső

Medosz országos döntőn a csapat a 9. helyezést érte el

Pedagógus megyei döntő:

1. Ürmös Gyula
2. Gyöngyösi László

Szaktmák megyei döntő:

1. Ürmös Gyula
2. Gyöngyösi László

1973:

Mezőkovácsházi egyéni bajnokság:

1. Ürmös Gyula	2. Kocsán Dezső	3. Balda Mihály
4. Budácsik Gábor	5. Hittmann László	6. Gyöngyösi László
7. Macsányi Antal	8. Dr. Szabó Imre	9. Veszely József
10. Pasek Mihály	11. Bóné Sándor	12. Alexa István
13. Pálfi József	14. Merényi István	

Járási egyéni bajnok:

Ürmös Gyula

Megeei pedagógus bajnok:

Ürmös Gyula

Mezőkovácsházi egyéni bajnokság eredményei:

1992:

1. Ürmös Gyula	2. Balda Mihály	3. Szlamcsik András
4. Balázs Mihály	5. Cselényi Péter	6. Pasek Lajos
7. Macsányi Antal	8. Bányik Ferenc	9. Gonda László
10. Császár József		

1993:

1. Vass Gyula	2. Ürmös Gyula	3. Zsigovics István
4. Szlamcsik András	5. Bányik Ferenc	6. Balda Mihály
7. Balázs Mihály	8. Gonda László	9. ?Kospiák Károly
10. Cselényi Péter	11. ????? József	12. Pasek Lajos
13. Kocsis István	14. Illyés Gábor	

1994:

1. Ürmös Gyula	2. Vass Gyula	3. Zsigovics István
4. Bányik Ferenc	5. ?Kospiák Károly	6. Balda Mihály
7. Farkas Mátyás	8. Pálfi József	9. Macsányi Antal
10. Császár József	11. Szlamcsik András	12. Oláh István

1995:

1. Ürmös Gyula	2. Dr. Rejtő György	3. Szlamcsik András
4. Mihalek György	5. Bányik Ferenc	6. Szakál István
7. Császár József	8. Balda Mihály	9. Macsányi Antal
10. Farkas Mátyás	11. Csende János	12. Józsa Gábor
	13. Ale Mihály	14. Ale Gábor

1996:

1. Bányik Ferenc	2. Vass Gyula	3. Ürmös Gyula
4. Farkas Mátyás	5. Szlamcsik András	6. Császár József
7. Balda Mihály	8. Gonda Mihály	

1997:

1. Zsigovics István	2. Ürmös Gyula	3. Bányik Ferenc
4. Mihalek György	5. Dr. Rejtő György	6. Balda Mihály
7. Pasek Lajos	8. Fülöp József	

1998:

1. Klovács János	2. Ujj János	3. Császár József
4. Kocsis István	5. Kulcsár István	6. Fülöp József

Döntő:

1. Ürmös Gyula	2. Szlamcsik András	3. Bányik Ferenc
4. Kovalcsikné Borombos Edit	5. Ujj János	6. Klovács János
7. Császár József	8. Kocsis István	

500,

1999:

Elődöntő:

1. Dr. Rejtő György	2. Bányik Zoltán	3. Fülöp József
4. Klovács János	5. Gonda László	6. Császár József
7. Kocsis István	8. Fülöp József II	9. Pálfi József
	10. Kulcsár István	

Döntő:

1. Ürmös Gyula	2. Szlamcsik András	3. Bányik Ferenc
4. Kovalcsikné Borombos Edit	5. Fülöp József	6. Dr.Rejtő György
7. Bányik Zoltán	8. Klovács János	

2000:

Elődöntő:

1. Ujj János	2. Ifj. Bányik Zoltán	3. Ifj. Bányik Ferenc
4. Macsányi Antal	5. Klovács Zoltán	6. Bányik János
7. Fülöp József	8. Pálfi József	9. Jegyinák János
10. Ifj. Szakál István	11. Fülöp József II	12. Gonda László
13. Strifler Gerda	14. Szelleki István	15. Rigó Dóra
16. Dulka Martina	17. Oláh Tibor	18. Vigh Richard

Döntő:

1. Ürmös Gyula	2. Bányik Ferenc	3. Dr.Rejtő György
4. Szlamcsik András	5. Kovalcsikné Borombos Edit	6. Ujj János
7. Bányik Zoltán	8. Klovács Zoltán	9. Ifj. Bányik Zoltán
	10. Ifj. Bányik Ferenc	

